

Kommunstyrelsen

Datum
2021-04-12

Granskning av intern kontroll 2020

Kommunens revisorer beslutade den 1 mars 2021 att överlämna ovan rubricerad rapport till kommunstyrelsen.

Granskningen syftar till att ge revisorerna underlag för sin skriftliga bedömning om årsredovisningen och den interna kontrollen.

En översiktlig granskning av intern kontroll i system och rutiner vilka bedöms som väsentliga för den finansiella rapporteringen har genomförts.

Utifrån genomförd granskning lämnar vi följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

- Vi rekommenderar att kommunen resultatavräknar exploateringsprojekten löpande och i linjer med RKR:s rekommendationer.
- Vi rekommenderar att attest sker i samband med inbetalning från SKV för att säkerställa att rätt intäktsbelopp konteras.
- Vi rekommenderar att löpande uppföljning dokumenteras av alla villkorade bidrag där bidragsgivaren villkorar redovisning av användning av bidraget.
- Vi rekommenderar Kommunstyrelsen att se över och formalisera rutinerna för behörighetshandlingen i lönesystemet, t.ex. avseende tilldelning, avslut och ändring av behörigheter.
- Vi rekommenderar Kommunstyrelsen att tydliggöra att det till reseräkningar och utlägg måste finnas erforderligt underlag som styrker verifikationen samt säkerställa att erforderliga underlag finns för samtliga lönetransaktioner då detta är att betrakta som räkenskapsmaterial.
- Vi rekommenderar Kommunstyrelsen att överväga ifall genomgång och analys av logglistor över förändringar av fasta data i lönesystemet bör ske som ett led i det interna kontrollarbetet.

I övrigt hänvisas till de iakttagelser och rekommendationer som framgår av bifogad rapport.

77 *[Signature]*

KOMMUNENS REVISORER

Ingegerd Helén
Ordförande

Marcus Tonell
Vice ordförande

För kännedom till: Kommunfullmäktiges presidium, välfärdsnämndens presidium, kommunstyrelsens presidium, kommundirektör, ekonomichef, utvecklingschef och kanslichef.

Granskning av årsredovisning och intern kontroll 2020

Härryda kommun

Projektledare: Christopher Hansson

Projektmedarbetare: Stefana Vasic & Anton Melén

Innehållsförteckning

Inledning	4
lakttagelser och bedömningar gällande bokslut och årsredovisning 2020	6
lakttagelser och rekommendationer kopplat till intern kontroll gällande finansiell redovisning	11

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat Härryda kommuns årsredovisning för perioden 2020-01-01 – 2020-12-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2020.

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer underlag för sin skriftliga bedömning om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat.

Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande revisionella bedömningar:

Revisionsfråga	Kommentar	
Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen?	Uppfyllt Årsredovisningen lämnar upplysning om verksamhetens utfall, finansiering och den ekonomiska ställningen.	
Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?	Delvis uppfyllt Båda finansiella mål uppfylls medan två av fyra verksamhetsmålen uppfylls delvis enligt Kommunstyrelsens bedömning. Vi gör ingen annan bedömning av måluppfyllelsen än den som Kommunstyrelsen gör.	
Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?	Ej uppfyllt I likhet med tidigare år påträffas avvikelser från lagkrav och god redovisningssed vad gäller redovisning av pensionsförpliktelser och intäktsredovisning vid exploatering. Vår bedömning är att den felaktiga redovisningen inte är förenlig med god redovisningssed samt att den är av betydande storlek varför upprättat	

bokslut och årsredovisning
inte är förenligt med enligt
lagens krav och god sed.

Inledning

Bakgrund

Enligt kommunallagen 11 kap. 19 § ska årsredovisningen lämnas över till fullmäktige och revisorerna snarast möjligt och senast den 15 april året efter det år som redovisningen avser.

Enligt 4 kap 3 § LKBR ska årsredovisningens delar upprättas som en helhet och ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat och kommunens eller landstingets ekonomiska ställning.

Kommunen skall formulera verksamhetsmässiga och finansiella mål för god ekonomisk hushållning i budgeten. Dessa mål ska sedan följas upp i delårsrapport och årsredovisning.

Revisorerna ska enligt kommunallagen 12 kap. 2 § bedöma om resultaten i årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga beskrivning ska lämnas till fullmäktige inför behandlingen av årsredovisningen. Denna granskning utgör underlag för det utlåtande som revisorerna ska lämna till fullmäktige.

Kommunstyrelsen är ansvarig för upprättandet av årsredovisningen.

Syfte och Revisionsfrågor

Granskningen syftar till att ge revisorerna underlag för sin skriftliga bedömning om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Revisionskriterier

Följande kriterier används i granskningen:

- Kommunallag (KL)
- Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer
- Fullmäktiges beslut avseende god ekonomisk hushållning

Avgränsning och metod

Avgränsning och inriktning har skett efter en bedömning av väsentlighet och risk. Till grund för bedömningen ligger bland annat resultatet av tidigare års granskning och förändringar i normgivningen avseende den kommunala redovisningen.

Fel i räkenskaperna betraktas som väsentliga om de är av sådan omfattning eller typ att de, om de varit kända för en välinformerad läsare av årsredovisningen med intressen i kommunen, hade påverkat dennes bedömning av kommunen. Detta kan inkludera såväl kvalitativa som kvantitativa fel och varierar mellan kommuner och verksamheter.

Granskningen har utförts enligt god revisionssed med utgångspunkt i "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting" från Sveriges kommunala yrkesrevisorer (SKYREV). Granskningen sker genom intervjuer, dokumentgranskning och granskning av räkenskapsmaterial. Vi vill informera om att den sammanställda redovisningen har stämts av mot inrapporterade ej reviderade resultat- och balansräkningar från dotterbolagen.

Granskning av kommunens måluppfyllelse har genomförts i enlighet med Skyrevs rekommendation "RU Granskning av årsredovisning".

En översiktlig granskning av intern kontroll i system och rutiner vilka bedöms som väsentliga för den finansiella rapporteringen har genomförts.

Den granskade årsredovisningen fastställs av Kommunstyrelsen 2021-03-04 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2021-03-25. Vår granskning baseras således huvudsakligen på ett utkast till årsredovisning daterat 2021-02-23 varefter justeringar görs fram till fullmäktiges behandling.

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomichef och av redovisningschef.

Iakttagelser och bedömningar gällande bokslut och årsredovisning 2020

Verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomisk ställning

Iakttagelser

Förvaltningsberättelse

Den 1 januari 2019 trädde lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) i kraft. Enligt lagen ska förvaltningsberättelsen innehålla följande information:

- En översikt över utveckling av kommunens verksamhet.
- Upplysningar om viktiga förhållande för resultat och ställning.
- Upplysningar om händelser av väsentlig betydelse för kommunen som inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut.
- Upplysning om kommunens förväntade utveckling.
- Upplysningar om väsentliga personalförhållanden samt sjukfrånvaron.
- Upplysningar om andra förhållanden som är av betydelse för styrning och uppföljning av kommunens verksamhet.
- Utvärdering av mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning.
- Utvärdering av kommunens ekonomiska ställning.
- Upplysning om årets resultat efter balanskravsjusteringar

Rådet för kommunal redovisning har gett ut rekommendation R15 Förvaltningsberättelse som förtydligar lagens intentioner. Rekommendationen träder i kraft 1 januari 2020.

Härryda kommuns årsredovisning omfattar perioden januari-december. Kommunstyrelsen har överlämnat årsredovisningen inom lagstadgad tid till fullmäktige. Förvaltningsberättelsen innehåller kraven enligt LKBR och RKR:s rekommendationer enligt ovan.

Från och med år 2020 gäller RKR:s rekommendation R 15 fullt ut såsom god redovisningssed. Härryda kommun följer rekommenderad struktur med koncern- och kommunperspektiv. Obligatoriska rubriker och informationsinnehåll återges på strukturerat och informativt sätt. Redovisning av styrmodell och internkontrollarbete sker.

Driftredovisning

RKR:s rekommendation R14 Drift- och investeringsredovisning börjar gälla år 2020. Årsredovisningen innehåller en driftredovisning i eget avsnitt.

Det framgår hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställs för den löpande verksamheten. En stor avvikelse i driftsresultat mot budget redovisas. Kommentarer kring avvikelserna lämnas i årsredovisningen och vi gör inga andra bedömningar än de som redovisas där.

Retroaktiva löner (lönerevision avseende 2020 som betalas ut 2021) har beaktats i årsbokslutet och bokats upp som en interimsskuld.

Årets resultat motsvarar ca två skattekroror. Ca 70 mnkr utgör överskott från exploateringsverksamheten varav största posten utgör investeringsbidrag från externt byggbolag.

Statlig ersättning för sjukskrivningar har inte fördelats ut till verksamheterna utan redovisas på finansförvaltningen (ca 20 mnkr). Kommunens beräknade Corona-relaterade kostnader uppgår till ca 30 mnkr. Socialtjänsten har återsökt ca 20 mnkr från Socialstyrelsen.

Efterfrågan på hemtjänst och särskilt boende har minskat under året. Huruvida detta är en bestående effekt kan inte bedömas. Ett särskilt boende med ca 50 platser låg i budget 2020 men startar först år 2022.

Investeringsredovisning

RKR:s rekommendation R14 Drift- och investeringsredovisning börjar gälla år 2020. Årsredovisningen innehåller en investeringsredovisning i eget avsnitt. Investeringsredovisningen omfattar en samlad redovisning av kommunens investeringsverksamhet.

Årets nettoinvesteringar uppgår till 607 mnkr koncernen (ca 390 mnkr i kommunen). Specifikation över större objekt lämnas med aktuell projektbudget och uppgift om när de beräknas färdigsställas.

Under 2021 skall genomgång av inventarierna ske sektor för sektor innan utrangering sker av poster som är helt avskrivna.

Bedömning

- Grundat på vår granskning har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att årsredovisningen inte lämnar upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Poster i redovisningen bedöms ha hanterats på korrekt sätt.
- Förvaltningsberättelsen bedöms väl uppfylla de krav på information som god sed anger. Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans

för år 2020, dvs balanskravet uppfylls. Inga underskott från tidigare år finns att återställa.

God ekonomisk hushållning

Fullmäktige har i samband med budget 2020 fastställt två finansiella mål, vilka även omfattar ingående koncernbolag, samt fyra verksamhetsmässiga mål för god ekonomisk hushållning. I årsredovisningen redovisar Kommunstyrelsen en bedömning av måluppfyllelsen.

Avstämning av de finansiella målen

Finansiella mål	Utfall 2020	Kommentar
Soliditeten ökar med 1% per år	Uppfylls	Uppfylls för 2020 men inte för koncernen mätt över den senaste fyraårsperioden (mindre avvikelse)
Resultatet är 2,5% av verksamhetens nettokostnader	Uppfylls	Uppfylls för både kommun och koncern år 2020 och den senaste fyraårsperioden

Avstämning av de verksamhetsmässiga målen

Verksamhetsmässiga mål för god ekonomisk hushållning	Redovisas måluppfyllelse
Bostadsbyggandet utformas så att en befolkningsökning på lägst 1,5 % kan mötas med alla bostäder i alla ägande- och upplåtelseformer,	Uppnås delvis
Full behovstäckning inom förskoleverksamheten och föräldrar kan välja verksamhetsform.	Uppfylls
Alla elever har efter slutförd grundskola eller gymnasieutbildning tillräcklig kompetens för arbete eller fortsatta studier	Uppnås delvis
Det finns bostäder av god kvalitet och god tillgänglighet för äldres och funktionsnedsattas bedömda behov	Uppnås delvis

Bedömning

- Grundat på vår granskning av årsredovisningens återrapportering har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att resultatet inte i allt väsentligt skulle vara förenligt med de mål kopplade till god ekonomisk hushållning som fullmäktige fastställt. Vi gör ingen annan bedömning av måluppfyllelsen än som Kommunstyrelsen gör.

Rättvisande räkenskaper¹

lakttagelser

Härryda kommun avviker främst mot lag och god redovisningssed avseende pensionsredovisning, intäktsredovisning kopplat till exploateringsverksamhet, redovisning av leasingkontrakt samt gällande redovisning av egenupparbetad tid på projekt kopplat till investeringar.

Pensionsförpliktelser ska enligt den kommunala redovisningslagen redovisas enligt den så kallade blandmodellen. Det innebär att pensioner intjänade från och med 1998 ska redovisas som en avsättning i balansräkning och tidigare intjänade pensioner ska redovisas som en ansvarsförbindelse. I Härryda kommun tillämpas inte blandmodellen, utan fullfonderingsmodell och hela pensionsförpliktelsen redovisas som en avsättning i balansräkningen. Avsteget innebär även att resultatet är bättre än om lagen efterlevs samt att balansräkningen påverkas väsentligen då avsättningarna (vilka borde redovisas som ansvarsförbindelse) är för högt redovisade.

RKR anger följande kring god redovisningssed; "Ett grundläggande syfte med redovisning och finansiell rapportering i kommuner och landsting är att lämna information som ger en rättvisande bild av resultat och ställning. Hur redovisningsskyldigheten ska fullgöras regleras av lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR). Ett övergripande krav i lagen om kommunal redovisning är att bokföring och redovisning ska fullgöras på ett sätt som överensstämmer med god redovisningssed. Lagen reglerar emellertid ett begränsat antal frågor och utgör, utan kompletterande normgivning ingen tillräcklig grund för att upprätta ett bokslut och en årsredovisning." Detta betyder att avvikelser från gällande lagstiftning inte är förenliga med god redovisningssed medan avsteg från normgivande organ (RKR) kan motiveras i särskilda fall. Pensionsredovisning regleras LKBR 5 kap 4 § vilket Härryda kommun inte efterlever (fullfondsredovisning). Även om påverkan på resultaträkningen inte är materiell så är påverkan på balansräkningen materiell (väsentlig). Vald modell för pensionsredovisning är således inte förenlig med lagstiftning och god redovisningssed.

Likt tidigare år avviker kommunens redovisning från god sed vad gäller intäkter och kostnader hänförliga till exploatering. Intäkter och kostnader redovisas i resultaträkningen först när ett exploateringsprojekt slutredovisas istället för successivt.

Kommunen redovisar leasingen som operationell istället för finansiell vilket är ett avsteg från RKR R5. En översiktlig bedömning är att denna avvikelse inte är väsentlig beloppsmässigt då relativt få lokaler hyrs eller hyrs ut.

Egenupparbetad tid hänförliga till investeringsprojekt redovisas med OH-pålägg istället för att endast belasta med direkt lön i form av lön, arbetsgivaravgifter och pensionskostnader. Detta är ett avsteg från RKR som anger att man endast får använda direkt lön vid egenupparbetade timmar på projekten.

¹ Med räkenskaper menas sammanställda räkenskaper, resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys och noter.

Investeringsbidrag och gatukostnadsersättningar redovisas inte enligt god sed, dvs intäktsförs i enlighet med bestämmelser i RKR R 2 (i takt med eventuella villkor förenade med intäkten fullgjorts).

Den sammanställda redovisningen för år 2020 har efter genomgång korrigerats med erforderliga elimineringar (obeskattade reserver redovisas dock fortfarande i balansräkningen). Rättelse av tidigare år inklusive jämförelsesiffror har inte skett.

Bedömning

- Vi noterar att avvikelserna från god redovisningssed är likartade som tidigare år samt att resultateffekten av pensionsredovisningen framgår av årsredovisningen. I övrigt har vi inga noteringar gällande upprättat bokslut.
- Till följd av ovan redovisade avvikelse från lagstiftning gällande pensionsredovisning bedömer vi att räkenskaperna inte upprättats i enlighet med god redovisningssed. Avvikelsen gällande pensionsredovisningen strider mot gällande lagstiftning och bör därmed korrigeras.

Iakttagelser och rekommendationer kopplat till intern kontroll gällande finansiell redovisning

Inköpsprocessen:

- Vi har noterat att beloppsnivåer kopplat till behörigheter inte är inlagda i inköpssystemet och levantörssystemet (Procedo).
- Under året har genomgång av antalet beställare i systemen skett varvid många behörigheter har struktits. Vi ser positivt på denna genomgång och uppdatering.

Materiella anläggningstillgångar:

- Resultatavräkning av exploateringsprojekt sker först när projektet är del- eller slutredovisat vilket inte är i enlighet med god redovisningssed enligt lag och rekommendationer. Vi rekommenderar att kommunen resultatavräknar exploateringsprojekten löpande och i linjer med RKR:s rekommendationer.

Intäktprocessen:

- Kommunen genomför inga kontroller mer än att kassaansvarig stämmer av inbetalning mot underlag från Skatteverket (SKV). Ingen systemmässig attest sker av berörd transaktion. Då kommunalskatten är kommunens mest väsentliga intäktstillgång rekommenderar vi att attest sker i samband med inbetalning från SKV för att säkerställa att rätt intäktsbelopp konteras.
- Vid vår granskning har stickprov avseende villkorade bidrag genomförts. Vi har ej kunnat erhålla underlag för uppföljning av nedlagda kostnader för granskat bidrag. Vi rekommenderar att löpande uppföljning dokumenteras av alla villkorade bidrag där bidragsgivaren villkorar redovisning av användning av bidraget - detta för att minska på risken för att återbetalningsskyldighet skulle kunna uppstå.

Löneprocessen:

- Vi rekommenderar Kommunstyrelsen att se över och formalisera rutinerna för behörighetshandlingen i lönesystemet, t.ex. avseende tilldelning, avslut och ändring av behörigheter. Vi har under året även genomfört en särskild granskning av lönehandlingen och i samband med denna granskning lämnat ett antal rekommendationer för att vidareutveckla den interna kontrollen.

- Vi rekommenderar Kommunstyrelsen att tydliggöra att det till reseräkningar och utlägg måste finnas erforderligt underlag som styrker verifikationen samt säkerställ att erforderliga underlag finns för samtliga lönetransaktioner då detta är att betrakta som räkenskapsmaterial.
- Vi rekommenderar Kommunstyrelsen att överväga ifall genomgång och analys av logglistor över förändringar av fasta data i lönesystemet bör ske som ett led i det interna kontrollarbetet.

Övriga iakttagelser:

- Kommunen har aktiebrev i gällande de kommunala bolagen. Eftersom det alltid finns en risk att fysiska aktiebrev kan förkomma bör det prövas om de skall makuleras.
- Redovisning av pågående tvister sker i förvaltningsberättelsen.
- Under året har kommunens borgenspolicy uppdaterats bland annat till förmån för föreningslivet i kommunen. I årsredovisningen redovisas beviljad borgensram vilken kan skilja sig från faktiskt utnyttjad borgensram.

2021-03-04

Gunilla Lönnbratt

Auktoriserad revisor

Fredrik Carlsson

*Certifierad kommunal
revisor
Uppdragsledare*

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Härryda kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2020-11-25. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Deltagare

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB 556029-6740 Sverige

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: Gunilla Fredrika Lönnbratt

Gunilla Lönnbratt
gunilla.loennbratt@pwc.com

2021-03-05 15:34:21 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: FREDRIK KARLSSON

Fredrik Carlsson
fredrik.carlsson@pwc.com

2021-03-05 15:26:24 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post